

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/41205,ul-Nalazka-Jana.html>
24.03.2026, 16:04

ul. Nalazka Jana

*W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa **powinna zostać zmieniona** jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).*

Jan Nalazek (1919-1943) pseud. „Janek”, „Waśka”, „Janek Kolejarz” - działacz Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej i Komunistycznej Partii Polski, żołnierz Armii czerwonej, działacz Polskiej Partii Robotniczej, dowódca Okręgu Radomskiego komunistycznej Gwardii Ludowej.

Ukończył szkołę powszechną. Następnie pracował m.in. w fabryce konstrukcji stalowych oraz w drukarni. Zapisał się do Czerwonego Harcerstwa oraz do Organizacji Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego. Od 1936 roku należał do Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej (KZMP). Został też członkiem KPP.

Po wybuchu wojny przedostał się na okupowane przez Sowieców Podlasie. Mając doświadczenie w pracy w drukarni, swoje umiejętności zecerskie wykorzystywał przy druku kolaboracyjnego sowieckiego „Czerwonego Sztandaru”. Pracował w drukarniach w Grajewie, Białymstoku, następnie w Łomży. Od 1940 r. wyjechał do Czelabińska – tam pracował jako górnik w kopalni. Zapisał się do Komsomołu, czyli Wszechzwiązkowego Leninowskiego Komunistycznego Związku Młodzieży.

W czerwcu 1941 r., po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej, wstąpił na ochotnika do Armii Czerwonej. Wzięty do niewoli w okolicach Kijowa, trafił do obozów jenieckich. Jesienią 1941 r. w trakcie transportu na zachód uciekł z pociągu i dostał się do domu w m. Gliniak.

W 1942 r. wraz z innymi członkami rodziny znalazł się w szeregach komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej. Członkami stalinowskiej konspiracji w ramach PPR byli także jego rodzice – Stanisław i Stefania. Do PPR i GL należeli także Stanisława Nalazek (ur. 1917), Zofia Nalazek (ur. 1921), Wacław Nalazek (ur. 1923), Helena Nalazek (ur. w 1925). Najmłodszy Władysław (ur. 1930) był w okresie późniejszym wykorzystywany w komunistycznej konspiracji jako łącznik.

W ich mieszkaniu na Gliniaku (przedmieściu Mińska Mazowieckiego) zostały powołane komórki PPR i Gwardii Ludowej Mińska Mazowieckiego. Jan Nalazek działał w nich m.in. jako członek Komitetu Dzielnicowego PPR. Został funkcyjnym członkiem w formującej się bojówce zbrojnej Gwardii Ludowej na terenie Mińska Mazowieckiego. Jako były

czerwonoarmista przybrał wówczas pseudonim konspiracyjny „Waśka”. W połowie roku został członkiem sztabu GL Okręgu Warszawa. Brał udział w akcjach dywersyjnych GL na tym obszarze.

Kiedy w nocy z 30 na 31 stycznia 1943 r. do domu Nalazków weszło Gestapo, Jan zdołał uciec wraz z częścią rodzeństwa. Wraz z bratem Wacławem schronili się pod Warszawą, gdzie uczestniczyli w akcjach dywersji komunistycznej w Rembertowie, Legionowie i Markach. Zorganizowali grupę komunistyczną, rozbitą 10 lutego 1943 r. we wsi Słup w powiecie garwolińskim.

W czerwcu 1943 r. Jan Nalazek został wyznaczony przez Komitet Centralny PPR na dowódcę Okręgu Radomskiego Gwardii Ludowej. Dotarł do Ostrowca Świętokrzyskiego i pod pseud. „Janek Kolejacz” organizował w Kieleckiem grupy dywersyjne GL. Zginął 23 listopada 1943 r. w gajówce Małachów, k. Ostrowca Świętokrzyskiego.

(MDGd, MKLKr)